

Не е безинтересно също тъй, че у българитѣ въ западна Македония се срѣщатъ личнитѣ имена *Дарданъ* и *Дардана*, които ни напомнятъ древнитѣ дардани³.

На Прѣспанското езеро обитавали още древнитѣ *скиртони* въ колиби построени надъ водата. Една частъ отъ тѣхъ се пославянили; друга частъ отъ славянитѣ, които се заселили въ съседство съ тѣхъ, подражавали на тѣхния примѣръ и по такъвъ начинъ тукъ живѣли още дълго въ срѣднитѣ вѣкове *наколцитѣ* — на наколни жилища (*наколие*), подобно на пеонитѣ отъ времето на Херодота. Тия интересни следи, еднакво както и явнитѣ останки въ българския езикъ, за които ще кажемъ по-долу, и най-подиръ множеството твърде древни названия на планини, рѣки и оброчища, запазени до сега, свидетелствуватъ, че срѣщата на туземцитѣ съ пришелцитѣ не е била недружелюбна. Въ нѣкои мѣстности славянитѣ отчасти изтикали предишнитѣ жители въ планинитѣ, отчасти си ги подчинили съ силата на орж-жието и гледали на тѣхъ като на роби, или като на презрѣни другородци.

По-многобройни отъ раздѣленитѣ останки на тракитѣ били *ромънитѣ*, известни у славянитѣ подъ името *власи*. Споредъ Приска (448 г.), лагинскиятъ езикъ се е употрѣбявалъ между Адриатическо, Егейско и Черно морета, както въ обществения, тъй и въ домашния животъ. Първитѣ следи отъ ромънския езикъ се явяватъ въ 587 година. Тогава голѣма частъ отъ византийската войска, изпратена въ Тракия противъ аваритѣ, образували войницитѣ, които говорѣли на ромънски езикъ. Презъ време на похода падналъ товарътъ отъ едно животно; единъ войникъ, като искалъ да обърне вниманието върху това на водача, почналъ да му вика на своето народно наречие: *Torna, torna, fratre!* "Водачътъ не чулъ това, но другитѣ чули и мислейки, че неприятелътъ е наблизилъ, разбѣгали се на разни страни, викайки съ всичката си сила: „*Torna, torna!*"⁴

По-нататкъ, въ течение на 400 години въ изворитѣ нищо нѣма за ромънитѣ. Само отъ X вѣкъ се срѣщатъ отново известия за тоя народъ.

Отначало ромънитѣ живѣли съвсемъ заседнало въ градоветѣ и селата, но честитѣ преселвания на народитѣ направили поне една частъ отъ тѣхъ странствуващи овчари. Въ историята тѣ за дълго време били съвсемъ предадени на забравата. Днесъ различаватъ два клона ромъни, именно, *дако-ромъни* (около 8 милиона), които на гъсти маси населяватъ Трансилвания, Ромъния, Буковина, Банатъ и Бесарабия, и *македоно-ромъни* (приблизително 200,000), които жиятъ въ различни мѣста на Балканския полуостровъ.

Славянитѣ наричатъ македоно-ромънитѣ власи или цинцари, новогърцитѣ — куцовласи. Мѣстожителствата имъ сж разположени при Пиндъ, въ Тесалия, при Кастория, на Дѣволъ, подъ Пелистеръ, въ Крушово, при Прилѣпъ, въ Мъглень и по разклоненията на Родопъ. Повечето отъ тѣхъ сж овчари. Другитѣ, благодарение на изумителното знание на езици и на неуморимата предприемчивостъ, странствуватъ съ търговска целъ по цѣлия полуостровъ, държатъ почти всички ханища по пѣтищата и се занимаватъ съ разни занаяти, напр., съ каменодѣлие и златарство по унаследенъ първобитенъ начинъ. Физиономията имъ е отъ римски типъ. Забележителна е жилазостъта на тоя народъ; бидейки разпрѣснати и презиранъ, той все пакъ запазва своята националностъ и езикъ. Впрочемъ, не малка частъ се е погълнала отъ грѣцкия и славянски елементъ.

Твърде дълго време смѣтали дунавскитѣ и карпатскитѣ ромъни за потомци на смѣсилитѣ се съ дакитѣ римски колони на Трояна; за праотци пъкъ на македонскитѣ ромъни смѣтали обратно преселенитѣ отъ Аврелиана поселенци въ Дакия. Робертъ Рьослеръ, професоръ отъ Грацкия университетъ († 1874), недавна почна да оборва тоя възгледъ и се мжчи да до-